

ΠΡΕΣΒ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΤΑΤΣΗ

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ἀπὸ τὸ λειμῶνα τῶν νηπτικῶν κειμένων,
τὸ Ἅγιον Ὅρος
καὶ τὶς ἀκριτικὲς περιοχὲς
τῆς Ὁρθόδοξης Ἑλλάδος

ἘΚΔΟΣΕΙΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΤΥΠΗΣ
ΚΑΝΙΓΓΟΣ 10 - ΑΘΗΝΑ 106 77
1991

ΠΡΕΣΒ. ΔΙΟΝΥΣΙΪ ΤΑΤΣΗ

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ἀπὸ τὸ λειμῶνα τῶν νηπτικῶν κειμένων,
τὸ ἅγιον Ὄρος
καὶ τὶς ἀκριτικὲς περιοχὲς
τῆς Ὁρθόδοξης Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΤΥΠΗΣ
ΚΑΝΙΓΓΟΣ 10 - ΑΘΗΝΑ 106 77

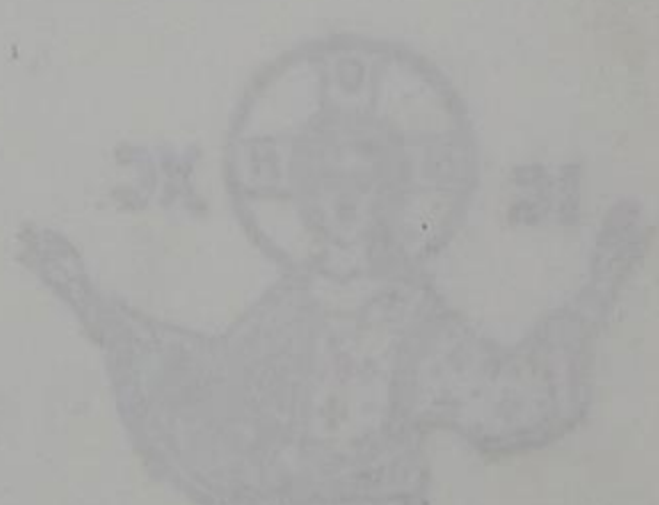
1991

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ Δ-28441

ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 17/3/92

ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ.

- Έκδοση «ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΤΥΠΟΥ» Κάνιγγος 10 — 106 77 ΑΘΗΝΑ
- Πρώτη έκδοση, Οκτώβριος 1991
- Έξωφυλλο: Δημήτριος Γ. Γεωργάκης
- Διεύθυνση συγγραφέα: Πρεσβ. Διονύσιος Δ. Τάτσης 44 100 ΚΟΝΙΤΣΑ — Τηλ. 0655 - 22788.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὰ κείμενα πού ἀπαρτίζουν τὸ βιβλίο τοῦτο, παρ-
όλο πού εἶναι αὐτοτελῆ καὶ φαίνονται διαφορετικοῦ πε-
ριεχομένου τὸ καθένα, συγγενεύουν μεταξύ τους καὶ
μποροῦν νὰ συστεγαστοῦν. Περιέχουν ἐμπειρίες καὶ βιώ-
ματα πού εἰσάγουν στὴν πνευματικὴ ζωὴ.

Ἦταν φυσικὸ ἢ καταγραφή τους νὰ γίνεи σὲ πρῶ-
το πρόσωπο, ἂν καὶ δὲν συνηθίζεται αὐτὸς ὁ τρόπος στὰ
θρησκευτικὰ βιβλία. Πιστεύω ὅμως ὅτι ἔτσι νικιέται ἡ
ραθυμία τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀκοῦν
εὐχάριστα τὶς στερεότυπες ἠθικὲς διδασκαλίες, ἐνῶ εἶ-
ναι πρόθυμοι νὰ δεχτοῦν τὸ μήνυμα τοῦ Θεοῦ μὲ ἄλλους
τρόπους, ἀρκεῖ αὐτὸς πού τὸ προσφέρει νὰ εἶναι εἰλικρι-
νῆς καὶ νὰ ἔχει ἐμπειρία τῶν ὅσων λέγει. Ἀποδείχτηκε
ὅτι ἡ βιωματικὴ διδασκαλία πείθει καὶ μεταβάλλει τοὺς
ἀνθρώπους.

Τὸ τελευταῖο κείμενο τοῦ βιβλίου θὰ ἤθελα νὰ τὸ
προσέξει ιδιαίτερα ὁ φίλος ἀναγνώστης, γιὰ νὰ γνωρί-
σει τὴν ὀρθόδοξη πραγματικότητα τῶν ἐνοριῶν τῆς ὑ-
παίθρου, ἢ ὁποῖα δὲν εἶναι ἀξιοθαύμαστη.

Κόνιτσα, "Ανοιξη τοῦ 1991

Πρεσβ. Δ.Δ.Τ.

1. ΕΙΚΟΣΙ ΜΥΣΤΙΚΑ ΑΝΘΗ

Ἔχω μελετήσει πολλοὺς ἀσκητικούς λόγους τῶν ἁγίων Πατέρων τὰ τελευταῖα χρόνια. Ἀπέκτησα «πειρά» ἀλλὰ καὶ συναίσθηση ὅτι φοιτῶ στὴν πρώτη τάξη τοῦ πνευματικοῦ σχολείου τῆς Ὁρθοδοξίας. Δοξάζω τὸ Θεὸ γι' αὐτὴ τὴ δωρεὰ καὶ τὴν ἀνοχή.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι κάθε φορά πού διαβάζω ἓνα πατερικὸ κείμενο, μὲ διακατέχει ἓνας δισταγμὸς γιὰ τὸ ἂν μπορῶ νὰ τὸ κατανοήσω, ὄντας φιλήδονος καὶ ἁμαρτωλός. Ποτέ μου φυσικὰ δὲ θεώρησα τὸν ἑαυτό μου ἱκανὸ ν' ἀναλύσω τίς σκέψεις τῶν Πατέρων ἢ νὰ τίς χρησιμοποιήσω γιὰ νὰ φανῶ στοχαστικὸς καὶ λόγιος. Τὸ ἔργο αὐτὸ γιὰ μένα εἶναι ἄχαρο καὶ ἀνίερο. Προτιμῶ νὰ κόβω μερικὰ ἀνθη, νὰ τὰ κάνω δέσμες καὶ νὰ τίς ἀπολαμβάνω πρῶτος ἐγὼ καὶ ὕστερα οἱ ἀδελφοί, αὐτοὶ δηλ. πού μὲ τιμοῦν μὲ τὴν προσοχή τους. Ὁ λόγος μου εἶναι σύγχρονος, ὁ πυρήνας τῆς σκέψης ὅμως εἶναι παλαιὸς καὶ δανεικός· εἶναι τῶν Ἁγίων. Σὲ τοῦτο τὸ κείμενο μάλιστα εἶναι ἀσκητικὸς καὶ εἰδικότερα ἀνήκει στὸν ἀββᾶ Ἰσαὰκ τὸ Σύρο.

Ταπεινὰ προσφέρω μικρὴ δέσμη εἴκοσι ἀνθῶν στοὺς ἀδελφούς, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἔχω ἐξασφαλισμένη τὴν ἐπιείκειά τους

α'. Ἐσωτερικὴ γαλήνη

Ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου «ρέπει ὡδε κάκεισε» καὶ δὲν μπορεῖ νὰ περιοριστεῖ, ἂν δὲν ἡρεμήσει μὲ τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ ντροπή. Ὄταν λέμε νὰ περιοριστεῖ, ἐννοοῦμε νὰ μπεῖ στὸ μυστικὸ θάλαμο τῆς ψυχῆς γιὰ νὰ προσευχηθεῖ. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ντροπή ἐμποδίζουν τὴ διάνοια νὰ περιπλανιέται, ὅπως ὁ ζυγὸς πού μὲ τὸ βάρος τῶν σταθμῶν πάνω στοὺς δίσκους του δὲν κλίνει εὐκόλα ἐδῶ κι ἐκεῖ. Ὄταν

ὅμως εἶναι χωρὶς τὰ σταθμὰ καὶ μὲ τὸ παραμικρὸ φύσημα τοῦ ἀέρα αἰωρεῖται.

Ἡ ἡρεμία τῆς διάνοιας χρειάζεται πάντοτε. Καὶ στίς ὥρες τῆς ἐργασίας ἀκόμη. Δὲν κατορθώνεται ὅμως εὐκόλα, ἰδίως ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἀνθρώπους ποὺ ζοῦν μέσα στὸν κόσμο καὶ ἔχουν βιοτικὲς μέριμνες. Αὐτὸ δὲ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθεῖ ὁ πνευματικὸς ἀγώνας. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ντροπὴ βοηθοῦν στὴν ἀποφυγὴ τῆς ἀμαρτίας, ποὺ ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα τὴ σταθερὴ ἐσωτερικὴ γαλήνη τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι σπουδαῖο πράγμα νὰ ζεῖς, ἔστω καὶ λίγες στιγμές, μὲ ἡρεμία στὸ νοῦ καὶ προσευχὴ στὴν καρδιά.

β'. Ἡ ἐκ πείρας διδασκαλία

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν ταπεινὸ φρόνημα ἀναζητοῦν δασκάλους πνευματικούς. Παρόλο ποὺ στίς μέρες μας ἀκούγονται πολλές διδασκαλίες, ὑπάρχει δυσκολία στὴν ἐπιλογή. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ἔχουμε τοὺς δασκάλους τῆς κοσμικῆς σοφίας, ποὺ στολίζουν τοὺς λόγους τους καὶ ἐντυπωσιάζουν. Διδάσκουν τὴν ἀρετὴ χωρὶς νὰ τὴν ἔχουν γνωρίσει. «Ποτὲ δὲν ἐδοκίμασαν αὐτὴν δι' ἔργου», γι' αὐτὸ ἡ διδασκαλία τους εἶναι «παρακαταθήκη ἐντροπῆς». Δηλ. σὲ λίγο χρονικὸ διάστημα καὶ ὁ δάσκαλος καὶ ὁ μαθητὴς θὰ ντρέπονται, γιατί κάποτε εἶχαν πιστέψει στὴν ἀξία τῆς ὑποκριτικῆς διδασκαλίας καὶ εἶχαν λησμονήσει ὅτι τὸ ζωγραφισμένο νερὸ δὲν μπορεῖ νὰ σβήσει τὴν δίψα οὔτε τοῦ ζωγράφου οὔτε τοῦ θεατῆ. Δίνει μόνο αἰσθητικὴ τέρψη χωρὶς νὰ σβήνει τὴ δίψα.

Ἀντίθετα ἐκεῖνος ποὺ διδάσκει γιὰ τὴν ἀρετὴ ἐκ πείρας, μεταδίδει μέρος ἀπὸ τὴ δική του πνευματικὴ περιουσία. Μιλᾷ μὲ παρρησία καὶ εἶναι βέβαιος γιὰ τὴν ὀρθότητα τῶν λεγομένων του. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ καθαρίζει τίς ιδέες, ποὺ διαλύει τίς ὀμίχλες τῶν συγχύσεων καὶ

τῆς ἡμιμάθειας, ποὺ προσφέρει καὶ νέες ιδέες, ποὺ πλουτίζει τὸν κόσμον μὲ πνευματικούς καρπούς.

Μακάριοι ὅσοι μαθητεύουν σὲ τέτοιους πνευματικούς δασκάλους. Ἀποκτοῦν μιὰ ἄλλη θεώρηση τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου γενικότερα.

γ'. Μὲ διάκριση

Οἱ ἄνθρωποι εἶναι πονεμένοι κι ἄς φαίνονται χαρούμενοι κι εὐτυχεῖς. Προσπαθοῦν νὰ δημιουργοῦν αὐτὴ τὴν ἐξωτερικὴ κατάσταση γιὰ ἐντυπώσεις, γιὰτὶ δὲν εἶναι εἰλικρινεῖς. Φοβοῦνται τὴν εἰλικρίνεια. Στὴν πραγματικότητα ὅμως τοὺς λείπει ἡ πνευματικὴ σταθερότητα καὶ ἡ παρηγορία τῆς πίστεως.

Ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς καταφεύγουν στὸ Θεό, χρειάζονται βοήθεια ἀπὸ τοὺς ἀφωσιωμένους τοῦ Θεοῦ, δηλ. τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι καλοῦνται νὰ γίνουν ἰατροὶ τῶν ψυχῶν. Σπουδαία καὶ ὑψηλὴ ἀποστολὴ ποὺ ἀπαιτεῖ διακριτικὴ μέθοδο. Στὰ θερμὰ καὶ ἔντονα πάθη θ' ἀντιτάξουν «τὰ πλέον ψυχρὰ φάρμακα τοῦ λόγου» γιὰ ν' ἀποφεύγονται οἱ ἐκνευρισμοὶ καὶ οἱ ἐξάψεις, ἐνῶ στοὺς ψυχροὺς καὶ ράθυμους χαρακτῆρες θὰ μιλήσουν μὲ θερμότητα καὶ ἐνθουσιασμό γιὰ νὰ γίνουν ἀποφασιστικοί.

Καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις πρέπει νὰ ζητηθεῖ ἐκ μέρους τῶν ἀσθενῶν ἡ βοήθεια. Διαφορετικὰ δὲν θὰ ὑπάρξει θεραπεία.

δ'. Περὶ ἡσυχίας

Ἡ ἡσυχία διακρίνεται σὲ ἐξωτερικὴ κι ἐσωτερικὴ. Ἡ ἐξωτερικὴ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ ν' ἀναπτυχθεῖ ἡ ἐσωτερικὴ, δηλ. νὰ ἡρεμήσει ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἡσυχος τόπος καὶ ὁ ἡσυχος τρόπος ζωῆς ὁδηγοῦν στὴν ἐσωτερικὴ ἡσυχία καὶ τὴ διατηροῦν.

Ἡσυχαστῆς καὶ ἄνθρωποι. Τοὺς ἐνώνει ἡ ἀγάπη καὶ

τούς χωρίζει ἢ ἀδυναμία νὰ συνυπάρξει ἢ κατὰ Θεὸν ἀμεριμνία μὲ τὶς χίλιες δυὸ ὑποθέσεις τοῦ κόσμου.

Ὁ ἡσυχαστὴς ὅταν κατεβαίνει στοὺς ἀνθρώπους λαφυλαγωγεῖται, ἐνῶ ὅταν ἐκεῖνοι καταφεύγουν σ' αὐτὸν τροφοδοτοῦνται.

Στὸν κόσμον ὁ ἡσυχαστὴς θ' ἀκούσει πολλά. Μὲ ἄλλα θὰ συμφωνήσῃ καὶ μὲ ἄλλα ὄχι. Θὰ χρειαστεῖ νὰ κάνει πνευματικὲς τομές. Βλάπτεται ὅμως ἀπὸ τὶς συντυχίες καὶ ὀμιλίες μὲ τοὺς κοσμικοὺς ἀνθρώπους. Τὰ ἀνθη τῶν ἀρετῶν του μαραίνονται, γιατί οἱ συνομιλίες κατακαίουν τὴ ρίζα τους, δηλ. τὸ νοῦ του.

Στὴν ἔρημο ἔχει κάθε ἀνεση νὰ προσφέρει τὶς πνευματικὲς του ἐμπειρίες. Ἐκεῖ καὶ ὁ κοσμικὸς κατανύσσεται καὶ δέχεται τὸν παρήγορο λόγο τῆς Ἐκκλησίας.

ε'. Ἐρημος καὶ δάκρυα

Στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ τῶν δακρύων
φυτρώνουν τὰ δέντρα
τῶν ἀρετῶν τοῦ ἡσυχαστῆ.

Ἀγαπάει τοὺς ἀμαρτωλούς,
πονάει τοὺς ἀδελφούς,
ποτίζει τὴν ἔρημο
γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου.

στ'. Μὲ ἀνάγνωση καὶ προσευχὴ

Μέσα μας ἔχουμε τὸ σκοτάδι τῶν παθῶν, πυκνὸ καὶ ἀδιαπέραστο. Αὐτὸ μᾶς στερεῖ τὴν πνευματικὴν παρηγορία καὶ τὸ φῶς τῆς Χάριτος. Ὅπως τὰ σύννεφα ποὺ ἐμποδίζουν τὶς ἡλιακὲς ἀκτίνες νὰ φτάσουν στὴ γῆ. Ὡς τὸ σὸ ὑπάρχει λίγο φῶς ποὺ μπαίνει ἀπὸ τὶς στιγμιαῖες ρωγμὲς τοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ μᾶς συγκρατεῖ.

Εἶναι τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ ποὺ παίρνουμε μὲ τὴν ἀνάγνωσι τῶν ἱερῶν βιβλίων καὶ τὴν προσευχή.

Ὅσο αὐτὸ δυναμώνει καὶ ἀποκτᾶ διάρκεια, τόσο τὸ σκοτάδι ἀραιώνει καὶ ἐπιτρέπει κάποια μονιμότερη ὄρατότητα. Ὁδηγούμαστε τότε ἀπὸ τὴν ἀπόγνωσι στὴν ἐλπίδα, ἀπὸ τὴ λύπη στὴ χαρὰ καὶ τὴν παρηγορία.

ζ'. Περὶ θεολόγων

Ὁ πνευματικὸς δρόμος εἶναι τραχύς. Ἡ ἀποκάλυψη τῶν μυστηρίων εἶναι τὸ τέρμα. Καὶ προϋπόθεσι τοῦ αἴσιου τέλους εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη, τὴν ὁποία οἱ περισσότεροι χάνουν στὰ μισὰ τοῦ δρόμου.

Γνωρίζω «παντογνώστες» θεολόγους ποὺ γνωμοδοτοῦν γιὰ ὅλα τὰ θεῖα πράγματα. Στὴν πρώτη συνάντησι μαζί τους ἐνθουσιάστηκα, σιγὰ σιγὰ ὅμως ἔγινα ἐπιφυλακτικὸς. Κατάλαβα τὴν ὑποκρισία τῆς σοφίας τους. Εἶχαν κάποια γεύσι πνευματικὴ ποὺ ἀναγόταν στὴν νεανική τους ζωὴ, χωρὶς ὥστόσο νὰ συνεχίζουν τὴν πνευματικὴ ζωὴ. Ἐμειναν στὴν πρώτη ἐμπειρία. Θεωρῶ αὐτὴ τὴν κατάστασι ἀμαρτωλή. Συχνὰ κι ἐγὼ ὁ ἴδιος γίνομαι θύμα της.

Δὲν τελειώνει ὁ δρόμος μὲ συνεχεῖς στάσεις. Ἡ πορεία πρέπει νὰ εἶναι ἀδιάκοπη, μὲ προσευχὴ καὶ πόθο.

η'. Ἡ ἀδυναμία μου (α')

Μοῦ ἔλεγε κάποτε ἓνας ἀγιορείτης γέροντας: «Τί νὰ σοῦ πῶ, ἀδελφέ; Πῶς νὰ σοῦ περιγράψω τὴ γλυκύτητα τῶν πνευματικῶν ἔργων; Πρέπει νὰ τὰ γευθεῖς στὴν ψυχὴ σου».

Στὴν ἀρχὴ δὲν τὸν πολυπίστεψα. Ὑποψιαζόμουν κάποια ἀδυναμία του. Μὲ τὸν καιρὸ διαπίστωσα ὅτι εἶχε δίκαιο ὁ γέροντας. Πῶς νὰ περιγράψεις τὸν ἥλιο σ' ἓναν ἐκ γενετῆς τυφλό; Δὲν πρόκειται νὰ τὸν ἱκανοποιήσεις. Ἡ περιγραφὴ ὅμως πρέπει νὰ γίνεται, γιὰτὶ καὶ ὁ τυφλὸς μπορεῖ ν' ἀπολαύσει τὴ θερμότητα τῶν ἀκτίνων τοῦ ἥλιου.

Γνωρίζω πολλά που δεν έζησα, ενώ άγνοώ δυστυχώς πολλά που έζησα. Γνώση και άγνοια. Θα ήθελα να συμπορεύεται η ζωή με τη γνώση.

θ'. 'Η αδυναμία μου (β')

Οί σωματικοί πόνοι είναι τὸ δυνατό ξυπνητήρι τῆς ψυχῆς μου. 'Η υγεία τις περισσότερες φορές με αποκοιμίζει, μου φράζει τὸν πνευματικὸ δρόμο, με χωρίζει ἀπὸ τὸ Θεό. Ἀντίθετα ἡ φωνὴ τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψης με παροτρύνει νὰ πῶ θερμὸ τὸ «Κύριε, ἐλέησον». Τότε νιώθω χαρὰ στὴν καρδιά μου καὶ βγαίνει ὁ νοῦς μου ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο.

"Όταν βρίσκομαι μέσα στὸν πόνο, δίνω ὑποσχέσεις στὸ Θεό. Μερικὲς τις τηρῶ χωρὶς παρεκκλίσεις. Τὶς ἄλλες, ἀλίμονο, τις ξεχνῶ τὴν ἴδια μέρα πὺ τις δίνω!

ι'. 'Η αδυναμία μου (γ')

"Όταν ἤμουν μικρὸ παιδί, δὲν εἶχα δεῖ ποτὲ μπανάνα. Στὸ σχολεῖο μᾶς ἔλεγε ὁ δάσκαλος ὅτι εἶναι καρπὸς τῆς Ἀφρικῆς πὺ τὸν δοκιμάζουν στὴν Ἑλλάδα μόνο οἱ πλούσιοι. Εἶχα ἥσυχο τὸ μυαλό μου καὶ δὲν ἤθελα νὰ τὸν δοκιμάσω. Μετὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Γέμισαν τὰ μανάβικα μπανάνες καὶ ὅλοι τις ἀγοράζουν, παρόλο πὺ εἶναι ἀκριβές. Βρέθηκα κι ἐγὼ στὴ δύσκολη στιγμή ν' ἀντιμετωπίσω τὸν πειρασμὸ καὶ ν' ἀγοράσω μερικὲς. Βέβαια δὲν τὸ θεώρησα ἁμαρτία, ἀλλὰ εἶδα ὅτι ἄρχισα νὰ ἐπιθυμῶ κάτι πὺ μέχρι χθὲς δὲν τὸ ἤθελα, γιατί δὲν τὸ εἶχα δεῖ οὔτε τὸ εἶχα πλησιάσει ποτέ.

'Η αἴσθησις τῆς ὄρασης ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν ἐπιθυμία. "Όταν ἀργεῖ, ὅλα ἀπονοῦν. Αὐτὰ πὺ δὲν βλέπει δὲν τὰ ἐπιθυμεῖ, παρόλο πὺ ἀπὸ τὴν ἐνθύμησή τους δὲν ἐλευθερώνεται παντελῶς, γιατί τοῦ προκαλεῖ κάποιος ἐρεθισμὸ ὁ ὁποῖος ὅμως γρήγορα σβήνει. Οἱ λογισμοὶ ἀντίθετα πὺ γεννιοῦνται ἀπὸ «τὴ θεωρία τῆς ὕλης» βυθίζουν τὴ

διάνοια, τὴν ἀποκόβουν δηλ. ἀπὸ τὰ πνευματικὰ καὶ ἀνασταίνουσι τὰ νεκρωμένα πάθη μὲ ἀποτέλεσμα τὸ πλοῖο τοῦ νοῦ νὰ κλυδωνίζεται στὴν ταραγμένη θάλασσα τοῦ σώματος.

Θεμέλιο τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἡ φύλαξη τῶν αἰσθήσεων καὶ ἰδίως τῆς ὄρασης καὶ τῆς ἀκοῆς. Στὴν ἐποχὴ μας εἶναι δυσκολότατο ν' ἀποφύγεις ἢ ν' ἀποκρούσεις τὰ θεάματα καὶ τ' ἀκούσματα.

Χαίρομαι τοὺς ἀπληροφόρητους, τοὺς ἀρνητὲς τῆς φτηνῆς ψυχαγωγίας, τοὺς ἐγκόσμιοις ἡσυχαστῆς. Ζηλεύω τὸ φωτοστέφανο τοῦ μαρτυρίου τους, τὴν πνευματικὴν τους σταθερότητα νὰ μὴ ρίχνουν λάδι στὸ λυχνάρι τῆς περιέργειας, ἀλλὰ νὰ προτιμοῦν τὸ μυστικὸ φῶς τῆς προσευχῆς.

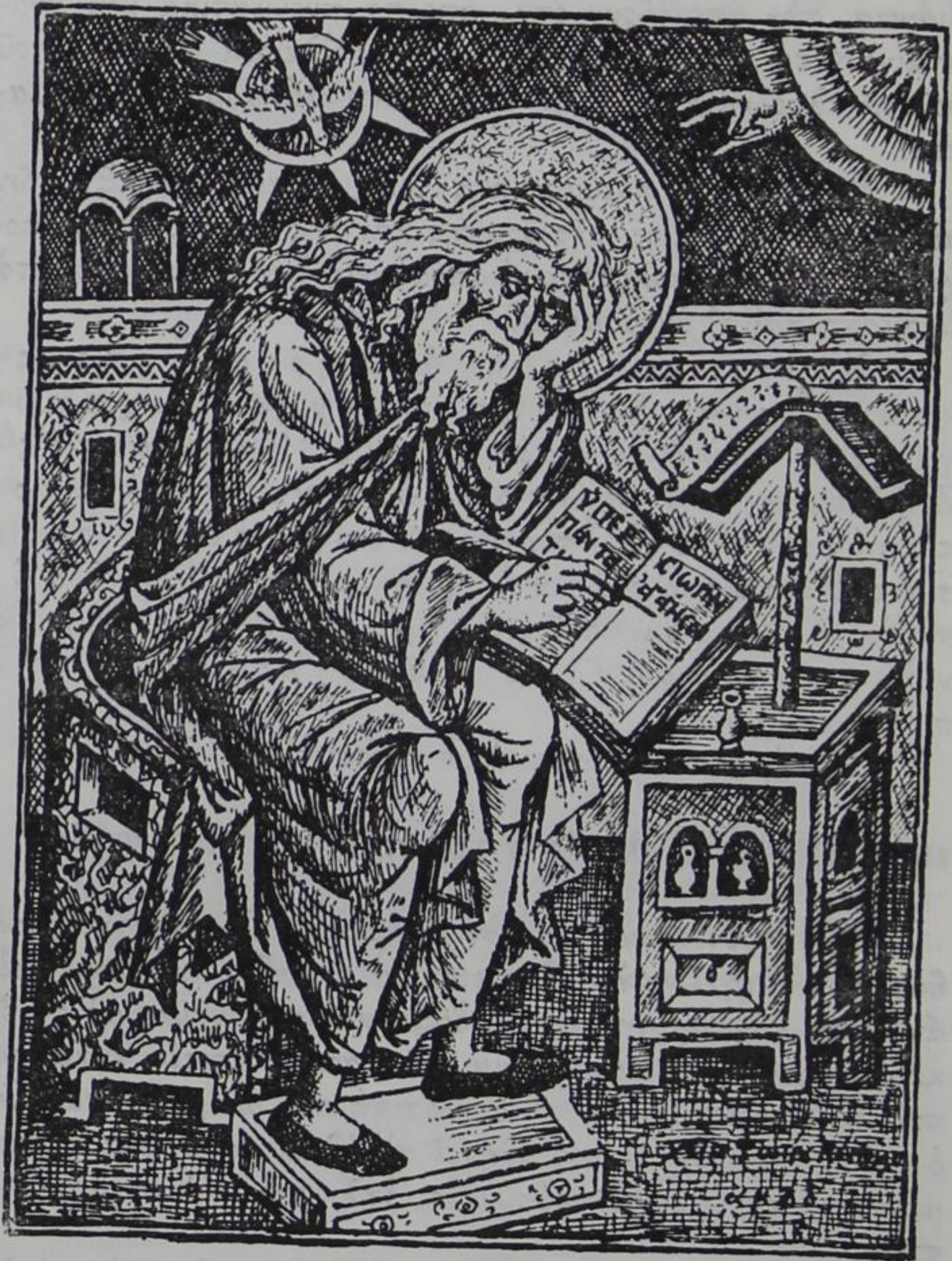
Μακάριοι καὶ τρισμακάριοι τοῦτοι οἱ ἄνθρωποι.

ια'. Ἡ σωτηρία μέσῳ τοῦ πνευματικοῦ φόβου

Δυὸ φόβοι συνέχουν τὸν ἄνθρωπο. Ὁ σωματικὸς φόβος, ποὺ ὀδηγεῖ στὴν ἀδράνεια καὶ ἀπραξία καὶ κάνει τὸν ἄνθρωπο «ἀνενέργητο στὰ ἔνδοξα καὶ πολύτιμα» μὲ τὸ δικαιολογητικὸ ὅτι μιὰ τέτοια πνευματικὴ πορεία ἐγκυμονεῖ πολλοὺς κινδύνους γιὰ τὴ σωματικὴ του ἀκεραιότητα. Καὶ ὁ φόβος τῆς ψυχῆς, ποὺ ὀδηγεῖ σὲ ἀδιάκοπο ἀγώνα προκειμένου νὰ πετύχει τὸ ποδούμενο, δηλ. τὴν αἰώνια μακαριότητα.

Ὁ πρῶτος φόβος εἶναι τῶν πολλῶν, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἔχουν ἰδιαίτερη ἐπίδοση στὰ πνευματικὰ. Ὁ δεύτερος εἶναι γνώρισμα τῶν λίγων, τῶν ἐκλεκτῶν, οἱ ὅποιοι κατόρθωσαν ν' ἀποδεσμευτοῦν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς γῆς, νὰ ποδῆσουν τὸν Παράδεισο καὶ νὰ βάλουν στὴν καρδιά τους τὴ μοναδικὴ ἔγνοια: θὰ σωθῶ;

Γιὰ νὰ νικήσεις τὸ σωματικὸ φόβο χρειάζεται μεγάλη

‘Ο ἀββᾶς Ἰσαὰκ ὁ Σύρος

προσπάθεια. Πάντως μπροστά στο φόβο τῆς ψυχῆς ἐξασθενεῖ ὁ σωματικὸς φόβος καὶ σταδιακὰ παύει νὰ ρυθμίζει τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. "Ὅπως τὸ κερί μαλακώνει ἀπὸ τὴ δύναμη τῆς φλόγας, ἔτσι καὶ ἡ δύναμη τῆς φλεγόμενης γιὰ τὸ Θεὸ ψυχῆς μαραίνει τὸ σωματικὸ φόβο.

ιβ'. Τὸ φῶς τῆς ἀγάπης

Ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ πνευματικὸς θησαυρὸς τῆς ψυχῆς ποὺ μοιράζεται εὐκολὰ στοὺς ἄλλους καὶ ὀλοκληρώνεται, ὅταν βρίσκει ἀνιδιοτελὴ ἀνταπόκριση. Μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων αὐτὸ εἶναι σπάνιο φαινόμενο. Μόνο ὅταν ἐκδηλώνεται πρὸς τὸ Θεό, ὀλοκληρώνεται, γιὰτὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἀγάπης, ποὺ σημαίνει ὅτι ἔχουμε μεγάλη ἀνταπόκριση ἀπὸ τὸ Θεὸ στὴ δική μας μικρὴ προσφορά. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ λάδι ποὺ διατηρεῖ τὸ λυχνάρι μας ἀναμμένο.

"Ὅσοι ἐκδηλώνουν τὴν ἀγάπη τους ἔξω ἀπὸ τὸ Θεό, σὲ πρόσωπα ἢ πράγματα, σκορπίζουν τὸ θησαυρό τους ἀνώφελα καὶ πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι ὁ Ξερός χεῖμαρρος τρέχει μόνον ὅταν βρέχει.

"Ἐχω γνωρίσει ἀνθρώπους ἀλλοιωμένους ἀπὸ τὴ δική τους πρὸς τὸ Θεὸ ἀγάπη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτούς. Εἶναι ὅλο λάμψη πνευματικὴ. Ἡ καρδιά τους ἔχοντας δεχτεῖ τὴν αἰσθησὴ τῶν πνευματικῶν καὶ τὴ θεωρία τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, μένει ἀδρανὴς ἀπὸ τὰ πάθη, δὲν ταρασσεται ἀπὸ τυχὸν προσβολές τους, ὅπως λέγει ὁ ἄββας Ἰσαάκ. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἡ προσωποποίηση τῆς ἀγάπης. Ἀγαποῦν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, δίκαιους καὶ ἁμαρτωλούς, ἀγαποῦν τὰ ζῶα, τὰ φυτά, τὰ ὑλικά πράγματα, χωρὶς νὰ δένονται μαζί τους. Ἀγαποῦν τὰ παρόντα σὰν μέσα κι εὐκαιρίες γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῶν μελλόντων.